

Sygn. akt V U 1697/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wiesława Kruczkowska

Protokolant: Marta Sokołowska

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy J. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek odwołania J. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 12 września 2012 roku Nr (...)

oddala odwołanie.

Sygnatura akt V U 1697/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 12 września 2012 r. wydaną na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 z ze. zm.) odmówił J. W. (1) prawa do emerytury.

Organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia warunków przewidzianych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, bowiem na dzień 01 stycznia 1999 r. nie udokumentował

15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych oraz nie rozwiązał stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem ustalenia prawa do emerytury.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. W. (1) wnosząc

o uznanie okresu trwania stosunku pracy od 1 kwietnia 1973 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku za okres pracy w szczególnych warunkach oraz przyznanie mu dochodzonego świadczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na odwołanie wnosił o jego oddalenie wskazując, że zajmowane przez wnioskodawcę w spornym okresie stanowiska polegały na sprawowaniu wyższego nadzoru, a zakres obowiązków na tych stanowiskach wykraczał poza osobiste dozоровanie i kontrolę stanowisk pracy wykonywanej w warunkach szczególnych stale i pełnym wymiarze.

Sąd Okręgowy w Białymstoku ustalił i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, czyli 1 stycznia 1999 r., osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn i 60 lat dla kobiet oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27– 20 lat dla kobiet, 25 lat dla mężczyzn. Z kolei w myśl ust. 2 tego przepisu (w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie 1 stycznia 2013 r.) emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku

o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy- w przypadku wnioskodawcy pozostającego pracownikiem.

Natomiast art. 32 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy stanowi, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ustępie 1 za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz

o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia

w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

W tym też zakresie należy stosować przepisy obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 3 i 4 ww. rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz posiada wymagany okres zatrudnienia wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W świetle § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy,

w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Powyższe okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Nie wolno jednak zapominać, że określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako "pracy wykonywanej w szczególnych warunkach" w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia nie należy do kompetencji pracodawcy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90). Wydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych. Zaświadczenie to jest jedynie dokumentem prywatnym (w rozumieniu art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych (przede wszystkim dla celów wykazania przed organem rentowym, że pracownik nabył uprawnienia związane z pracą w szczególnych warunkach), a okoliczności w tym dokumencie

potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym.

Należy przy tym zaznaczyć, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy - rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych (tak wyrok Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/2008, OSNP 2010/23-24/281; wyrok s.apel. w Białymstoku z 26 września 2012 r., II AUa 488/12).

Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie jest, iż ubezpieczony w dniu (...r. ukończył 60 lat i na dzień 01 stycznia 1999 r. wykazał wymagany przepisami ogólny okres zatrudnienia wynoszący 31 lat, 3 miesiące i 25 dni. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a w dacie złożenia wniosku o przyznanie emerytury pozostawał w stosunku pracy. Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 03 grudnia 2012 roku wydanym przez (...) S.A. w B. pozostawał w zatrudnieniu do 30 listopada 2012 roku.

Spór dotyczył zaliczenia okresu pracy J. W. (1)

w szczególnych warunkach od dnia 1 kwietnia 1973 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowiskach: kierownika obiektu, inżyniera budowy, inżyniera budowy pełniącego obowiązki kierownika obiektu, kierownika poligonu (...).

Z uwagi na konieczność ustalenia, czy powołany przez odwołującego okres zatrudnienia należało zaliczyć do ustalonego dotychczas okresu pracy

w szczególnych warunkach Sąd przeprowadził postępowania dowodowe. Oparł się w tej mierze na dołączonej do akt dokumentacji emerytalnej, zeznaniach świadków jak również aktach osobowych.

Zgodnie bowiem z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku, III UZP 48/84, w świetle § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur

i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – zakład pracy wydaje zaświadczenie

o zatrudnieniu w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody.

Świadectwo pracy oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 6 sierpnia 2012 r. stwierdzają, że ubezpieczony od 1 kwietnia 1973 r. do 31 grudnia 1998 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: kierownik obiektu (od 1 kwietnia 1973 r. do 30 kwietnia 1973 r.), inżynier budowy (od 1 maja 1973 r. do 31 lipca 1974 r.), inżynier budowy pełniący obowiązki kierownika obiektu (od 1 sierpnia 1974 r. do 31 maja 1976 r.), ponownie kierownik obiektu (od 1 czerwca 1976 r. do 23 października 1983 r.), kierownik poligonu (...) (od 24 października 1983 r. do 31 grudnia 1998 r.).

Wykaz A dział XIV poz. 24 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. wymienia kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny w oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A. Dozór inżynieryjno-techniczny ma miejsce wówczas, jeżeli jest wykonywany bezpośrednio i tylko przy stanowiskach zaliczanych do pracy w warunkach szczególnych.

Dowody zgromadzone w sprawie nie potwierdzają stanowiska wyrażonego w odwołaniu, zgodnie z którym J. W. (1) jako kierownik budowy, inżynier budowy, inżynier budowy pełniący obowiązki kierownika obiektu, a następnie ponownie kierownik budowy oraz kierownik poligonu (...) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał lub nadzorował prace wymienione w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z informacji przedłożonej przez byłego pracodawcę, spółkę akcyjną (...) wynika, iż J. W. (1) będąc kierownikiem

obiekty nadzorował stanowiska: zbrojarzy, betoniarzy, maszynistów koparek i ładowarek, maszynistów spycharek, maszynistów żurawi samojezdnych, cieśli, murarzy, tynkarzy, blacharzy, dekarzy oraz spawaczy elektrycznych i gazowych, natomiast będąc kierownikiem poligonu (...) nadzorował stanowiska: zbrojarzy, zbrojarzy prefabrykatów, betoniarzy, operatorów węzła betoniarskiego, maszynistów spycharek, maszynistów suwnic, kierowców ciągnika do transportu betonu, spawaczy elektrycznych i gazowych oraz palaczy kotłowni.

Świadek M. K. zeznał, że pracował w (...)Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. na stanowiskach od technika do kierownika obiektu, a z odwołującym się pracował na jednej budowie w 1979 roku, kiedy to J. W. (1) był kierownikiem obiektu. Do zadań kierownika należało bezpośrednie nadzorowanie wszystkich pracowników wykonujących prace murarskie, betonowe, zbrojarskie. Na poligonie (...) odwołujący się nadzorował betoniarzy, zbrojarzy, warsztat mechaniczny, elektryków.

Odnosząc zeznań świadka L. L. wskazać należy, iż świadek ten pracował z J. W. (1) jedynie w okresie gdy ten zajmował stanowisko majstra budowy, a więc w okresie który został zaliczony przez organ rentowy jako praca w warunkach szczególnych i nie był okresem spornym. Świadek podał jednak, iż kierownik budowy wykonuje taką samą pracę jak majster budowy i nadzoruje robotników- m.in. zbrojarzy, betoniarzy, ekipy transportowe, węzły betoniarskie.

Świadek A. M. zeznał, że pracował w (...)Przedsiębiorstwie Budowlanym od 1979 roku do czasu rozwiązania poligonu (...) jako ślusarz mechanik i spawacz. Podkreślił, iż J. W. (1) nadzorował robotników tj. zbrojarzy, betoniarzy, pracę kotłowni, węzłów betoniarskich, ślusarzy mechaników, których początkowo było 12, a pod koniec pracy 6. Odwołujący się pracował na stanowisku kierownika i nadzorował cały zakład.

Świadek H. P. zeznała, że od 1970 roku pracuje w (...)Przedsiębiorstwie Budowlanym, obecnie (...) S.A. Świadek wskazała, że odwołujący się jako kierownik obiektu zajmował się wznoszeniem budynku od podstaw, od wykopów, aż do stanu wykończeniowego. Nadzorował inżyniera budowy, majstra budowy i pracowników na stanowiskach robotniczych- murarzy, tynkarzy, szpachlarzy oraz podwykonawców. Jako kierownik poligonu (...) nadzorował zbrojarzy, betoniarzy, majstrów. Zarówno na budowie, jak i na poligonie nadzorował prace ślusarzy, mechaników, spawaczy.

Świadek J. W. (2) zeznał, że od 1976 roku pracuje w (...)Przedsiębiorstwie Budowlanym jako betoniarz zbrojarz, operator ciężkiego sprzętu, suwnicowy, a odwołujący był jego kierownikiem. Nadzorował również innych robotników np. betoniarzy, zbrojarzy, operatorów węzła betoniarskiego.

Świadek S. K. zeznał, że początkowo pracował w (...)Przedsiębiorstwie Budowlanym na budowach jako murarz tynkarz, a następnie jako operator suwnicy na poligonie, gdzie J. W. (1) był jego kierownikiem. Odwołujący nadzorował m.in. spawaczy, betoniarzy, mechaników, kotłownię- palaczy.

Świadek B. W. zeznał, że pracował jako betoniarz-zbrojarz i operator suwnicy na poligonie (...) w H.. Wnioskodawca był jego kierownikiem. Wskazał, że odwołujący się nadzorował betoniarzy, zbrojarzy, palaczy, operatorów ciągników, pracowników warsztatu technicznego (w tym elektryków, spawacza, mechanika).

Odwołujący J. W. (1) przesłuchany w charakterze strony podkreślił, iż wykonywana przez niego praca niewątpliwie była pracą w szczególnych warunkach. Wskazał, iż w jej trakcie narażony był na takie samo niebezpieczeństwo jak jego robotnicy, którymi byli m.in. palacze, mechanicy, majstrowie.

W ocenie Sądu zeznania wymienionych świadków, zeznania samego J. W. (1) oraz treść pisma (...) S.A. w którym wskazano nad jakimi stanowiskami odwołujący się pełnił nadzór w trakcie pracy w spornym okresie potwierdzają, iż część stanowisk które były nadzorowane przez wnioskodawcę wiązała się z pracą w warunkach szczególnych. Niewątpliwie J. W. (1) nadzorował prace zbrojarskie i betoniarskie wymienione w dziale V pkt 4 wykazu A, prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych wymienione w dziale V pkt 3 wykazu A czy też prace dekarzkie opisane w dziale V pkt 9 wykazu A. Nie budzi natomiast najmniejszych wątpliwości, iż nadzór inżyniersko- techniczny wykonywany przez J. W. (1) nie był sprawowany tylko w odniesieniu do stanowisk zaliczanych do pracy w warunkach

szczególnych. W tym samym czasie nadzorował on bowiem prace murarzy, tynkarzy, cieśli, robotników budowlanych (w szczególności w trakcie sprawowania funkcji kierownika obiektu- a więc w okresie do 23 października 1983 r.) oraz prace elektryków, mechaników, ślusarzy (których w pewnym okresie czasu było nawet 12).

Z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków, jak również z zeznań samego J. W. (1) wynika, iż obszar na którym sprawował swoje obowiązki składający odwołanie był bardzo duży (dotyczy to w szczególności poligonu (...)), a w/w jako kierownik poruszał się po całym tym obszarze, pracując tam gdzie jego nadzór był aktualnie potrzebny. J. W. (1) nadzorował wielu pracowników, z których jedynie część wykonywała pracę w warunkach szczególnych. Nadzór wnioskodawcy dotyczył funkcjonowania całego zakładu. Z uwagi na powyższe nie sposób uznać, iż sprawował on w sposób stały bezpośredni nadzór inżynieryjno - techniczny nad osobami wykonującymi pracę w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy w pełni podziela i akceptuje stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 30 stycznia 2008 r., sygn. akt I UK 195/07, a mianowicie, iż osoba wykonująca dozór inżynieryjno-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Podkreślić jednak należy, iż w niniejszej sprawie nie chodzi o marginalne odstępstwa od przebywania w warunkach szczególnych ale o nadzorowanie całych, licznych grup pracowników nie wykonujących tego rodzaju pracy.

Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem. A zatem, w przypadku jednoczesnego wykonywania prac wymienionych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), z niewymienionymi, nawet gdy stosunek tych prac jest nieproporcjonalnie wysoki na rzecz tych pierwszych, przekreśla to możliwość uznania za pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, jako, że nie była wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Należy ponadto zaznaczyć, że poczynione ustalenia pozostają w korelacji z zakresami czynności Kierownika Poligonu (...) (k:54) i Kierownika Obiektu (k:27, 20, 15) znajdującymi się w aktach osobowych wnioskodawcy, w których powierzono mu szereg funkcji o charakterze administracyjnym i organizacyjnym związanych z funkcjonowaniem całego zakładu (poligonu) i całego obiektu.

Odnosząc powyższe uwagi do stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie stwierdzić należy, iż postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, że J. W. (1) w spornym okresie nie był zatrudniony w szczególnych warunkach uprawniających do ubiegania się o świadczenie emerytalne z tytułu zatrudnienia w tych warunkach.

Nie ma więc podstaw prawnych do przyznania odwołującemu wcześniejszej emerytury skoro nie udowodnił on jednej z koniecznych przesłanek tj., że pracował na wskazanym przez siebie stanowisku w dochodzonym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach (§ 2 ust. 1 w/w rozporządzenia).

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc orzeczono jak w sentencji wyroku.